

KOMENTARZE, WYWIADY

Uwaga na dłuższy termin zgłoszenia upadłości

Marta Ignasiak

doradca podatkowy w FKA Furtek
Komosa Aleksandrowicz

Od 1 stycznia 2016 r. zmieniają się przepisy dotyczące upadłości i restrukturyzacji przedsiębiorców.

Zmiany w prawie upadłościowym i nowe prawo restrukturyzacyjne wpłyną pośrednio na uregulowane w ordynacji podatkowej zasady odpowiedzialności za zobowiązania spółek.

Obecnie członkowie zarządu odpowiadają za zaległości podatkowe spółek kapitałowych na podstawie art. 116 ordynacji podatkowej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.). Jest to odpowiedzialność o charakterze majątkowym, solidarnym i subsydiarnym, do której członek zarządu może zostać pociągnięty wyłącznie wtedy, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się w całości lub w części bezskuteczna. Sposobem na wyłączenie tej odpowiedzialności jest wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe), wykazanie braku winy członka zarządu przy niezgłoszeniu powyższych wniosków bądź wskazanie mienia umożliwiającego egzekucję w znacznej części. Zgodnie z utrwalonym poglądem sądów, orzekając o omawianej odpowiedzialności organ podatkowy musi jedynie wykazać, iż dana osoba pełniła obowiązki członka zarządu w czasie powstania zobowiązania zaległości podatkowej oraz że egzekucja z majątku była bezskuteczna, a wykazanie zaistnienia którejkolwiek z przesłanek wyłączających (zwanych egzoneracyjnymi) spoczywa na członku zarządu (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 marca 2003 r., sygn. akt SA/Bd 85/03 oraz z 25 czerwca 2014 r., sygn. akt II FSK 1735/12).

Od stycznia 2016 r. analogiczne zasady odpowiedzialności znajdą zastosowanie do likwidatorów spółek innych niż ustanowieni przez sąd. Znikną więc wątpliwości, kto odpowiada za zaległości podatkowe spółki powstałe w czasie likwidacji. Dodatkowo regulacja ta (inaczej niż art. 116 o.p.) nie została ograniczona wyłącznie do spółek kapitałowych. Zmieni się także regulacja dotycząca terminowego dokonania zgłoszenia. Jako że postępowanie układowe stanie się częścią szerszego postępowania restrukturyzacyjnego, członkowie zarządu i likwidatorzy nie będą odpowiadać za zobowiązania spółki, jeżeli wykażą, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym czasie zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu. Najistotniejsze zmiany podatkowe będą wyprowadzane bezpośrednio z przepisów prawa upadłościowego, które istotnie wydłuża czas na zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Obecnie ze względu na art. 21 prawa upadłościowego i naprawczego (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 233 ze zm.) właściwy jest okres dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości. W praktyce chodzi o dzień, w którym spółka zaprzestała wykonywania wymagalnych zobowiązań pieniężnych lub dzień, w którym zobowiązania przedsiębiorcy przekroczyły wartość jego majątku. Od stycznia wnioski należy zgłosić w terminie 30 dni od dnia utraty zdolności do wykonywania tych zobowiązań, przy zastrzeżeniu wprowadzenia ustawowych domniemań, kiedy taka sytuacja może mieć miejsce. Biorąc pod uwagę treść znowelizowanego art. 11 prawa upadłościowego, wniosek powinien zostać zgłoszony w ciągu 30 dni od dnia, w którym upłynęły trzy miesiące opóźnienia w wykonaniu zobowiązań pieniężnych bądź też dnia, w którym upłynęły 24 miesiące utrzymywania się stanu, w którym zobowiązania pieniężne przedsiębiorcy przekraczają wartość jego majątku. Jako że omawiana odpowiedzialność nie powstanie także wtedy, gdy w tym czasie dojdzie do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego albo do zatwierdzenia układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, należy uznać, że ordynacja podatkowa w każdym przypadku odwołuje się do terminów z prawa upadłościowego (w prawie restrukturyzacyjnym terminów takich zresztą nie wskazano). Zatem po zmianach odpowiedzialność obejmie nie tylko członków zarządu, lecz również likwidatorów spółek i osoby te powinny dokładnie przeanalizować przesłanki potencjalnej odpowiedzialności własnym majątkiem za zaległości podatkowe zarządzanych spółek.